

PROGRAMMA

DER

HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VAN

FRAAIE KUNSTEN en WETENSCHAPPEN,

VOOR HET JAAR 1827.

DE HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN FRAAIE KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN, hield den 15den van Herfstmaand dezes jaars 1827 hare Jaarlijksche Algemeene Vergadering te Rotterdam, onder voorzitting van den Wel-Eerwaarden Heer ABRAHAM DES AMORIE VAN DER HOEVEN, die dezelve opende met eene redevoering: *Over de vrije beoefening der Kunsten en Wetenschappen.* Nadat het verslag van den Algemeenen Secretaris, wegens de voornaamste handelingen der Maatschappij, sedert de laatste Algemeene Vergadering, den 16den van Herfstmaand des vorigen jaars te Amsterdam gehouden, en van haren tegenwoordigen staat, was voorgelezen, werd aan de Vergadering kennis gegeven, dat op de in de jaren 1824 en 1825 uitgeschrevene prijsstoffen: als

a. In het vak der Theorie van Stijl en Welsprekenheid: *Welke zijn de hoofdvereischten van den Historischen Stijl, en wie der schrijvers, zoo van vroegeren, als van lateren tijd, hebben bij vergelijking de meeste derzelve in hunne geschriften vereenigd?*

Geene Antwoorden zijn ingekomen.

b. In het vak der Wijsbegeerte: *Wat is er van de hedendaagsche Volksverlichting, en derzelve invloed op de zedelijke gesteldheid, bijzonder in ons Vaderland, en welke middelen zouden behooren te worden aangewend om dezelve uit te breiden of te wijzigen?*

Een stuk was ingezonden, onder de zinspreuk:

Medium tenuere beati. hetwelk de beoordeelaars met algemeene stemmen der bekrooning onwaardig hebben gekeurd.

c. In het vak der Nederlandsche Taalkunde:

Bestaan er in het algemeen, en meer bijzonderlijk na de vereeniging van de Zuidelijke met de Noordelijke Gewesten dezes Rijks, voldoende redenen om de laatstelijk ingevoerde spelling onzer taal te behouden en te handhaven, zoo als die is; of zijn er in beiderlei opzichten meer gewichtige redenen, om die spelling te wijzigen: en zoo ja, waarin zoude deze wijziging behooren te bestaan, en, behoudens den aard der taal, gevoeligst kunnen gelegen zijn?

Twee stukken waren ontvangen, tot zinspreuk voerende: N°. 1. *Wie de draed heeft, zal de klouw wel vinden.*N°. 2. *Cum dixi fons ridet etc.* — MARTIALIS.

welke beide antwoorden mede met algemeene stemmen door de beoordeelaars zijn afgekeurd.

d. Voor eene Lofrede:

FREDERIK HENDRIK, Prins van Oranje en Nassau. twee stukken, geteekend:

N°. 1. *Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt.* — VIRGILIUS.N°. 2. *Zijn geheele leven was aan het vaderland toegewijd.*

waaromtrant de uitspraak der beoordeelaars was, dat dezelve niet voldoende waren om met den uitgelooften Eereprijs bekroond te worden.

e. Voor eene Lofrede;

HIËRONIJMUS VAN ALPHEN.

twee stukken, geteekend:

N°. 1. *Dans tous les siècles où l'esprit humain se perfectionne par la culture des arts, on voit naître des hommes supérieurs, qui reçoivent la lumière et la répandent, et vont plus loin que leurs contemporains en suivant les mêmes traces.* — VILLEMMAIN.

en

N°. 2. *Pro captu lectoris habent sua fata libelli.* — HORAT.Waarvan N°. 1. twee stemmen ter bekrooning heeft weggedragen, terwijl de overige Beoordeelaars hetzelfde hebben afgekeurd, voornamelijk om de doorgaans oppervlakkige behandeling en den gekunstelden stijl.Aan N°. 2. hebben nagenoeg al de Beoordeelaars groote verdiensten toegekend, maar echter ook aan dit stuk, uit hoofde van gewichtige bedenkingen, zoowel de zaken, als de schikking en den stijl betreffende, den uitgelooften Eereprijs niet kunnen roewijzen.

De naambriefjes, behoorende tot alle deze ingekomen verhandelingen en lofredenen, werden ongeopend verbrand; en is wijders besloten om de prijsvraag uit het vak der theorie van Stijl en Welsprekenheid:

Welke zijn de hoofdvereischten van den Historischen Stijl, en wie der schrijvers, zoo van vroegeren, als van lateren tijd, hebben bij vergelijking de meeste derzelve in hunne geschriften vereenigd?

andermaal uit te schrijven, om beantwoord te worden, vóór of op den 1sten van Louwmaand 1829.

Vervolgens werd door den Voorzitter, uit hoofde der afwezigheid van den Heer M. BAILLET van Montpelier, aan den algemeenen Secretaris de buitengewone Zilveren Eerepenning ter hand gesteld, aan dien Heer ter bekrooning zijner Fransche Verhandeling: *Over de vereischten der Beschrijvende Poëzij in onderscheidene dichtsoorten enz.* toegewezen; en de Secretaris daarbij verzocht zich met de verzending van dit Eereblijk te willen belasten.

Tot Algemeen Voorzitter der Maatschappij voor het volgende jaar is verkozen de Hoog Geleerde Heer JOHANNES HENRICUS VAN DER PALM, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut en Hoogleeraar aan de Hoogeschool te Leiden; en tot Algemeen Secretaris de Heer F. H. L. DONCKERMANN, insgelijks te Leiden; aan welken laatsten derhalve, gedurende het ingetreden Maatschappelijk jaar, alle Brieven, Stukken en Antwoorden moeten worden toegezonden.

De volgende vragen zijn voorgesteld om beantwoord te worden, vóór of uiterlijk op den 1sten van Louwmaand 1829.

a. In het vak der algemeene Taalkunde.

Welke zijn de voordeelen, die uit de bewaring eener eigene taal voor de welvaart, beschaving en zedelijkheid van een volk voortvloeijen; en welke nadeelen heeft men van de geheele of gedeeltelijke verwaarloozing der moedertaal te wachten?

b. In het vak der theorie van de fraaie Kunsten, buiten de Dichtkunst:

Waarin ligt de rede van de weinige vorderingen der Bouwkunst in ons Vaderland, in vergelijking van die, gemaakt bij andere Volken; en welke zijn de middelen om ze bij ons op te voeren tot die hoogte, welke ons voegt naar den rang, welken wij bekleeden in het gebied der Kunsten?

en

c. Voor eene Lofrede:

FRANS HEMSTERHUIS.

De Maatschappij looft haren Gouden Eerepenning, ter innerlijke waarde van dertig gouden Dukaten, uit aan den Schrijver van het der bekrooning waardig en best gekeurde Stuk, op ieder der bovengemelde onderwerpen, en eenen Zilveren, van gelijke grootte en gelijken stempel, aan den Schrijver van het insgelijks goedgekeurde, en der bekroonde Verhandeling of Dichtstuk het naast bijkomende Stuk.

Alle Stukken, welke naar den Prijs dingen, zullen leesbaar en nauwkeurig, doch met eene andere hand, dan die des Opstellers, moeten geschreven zijn, zoowel wat den tekst en de noten, als wat de verbeteringen en veranderingen aangaat. De Stukken zullen met eene Zinspreuk, en niet met den naam des Schrijvers, onderteekend moeten zijn; maar in een bijgevoegd verzegeld Briefje, hetwelk, dezelfde Zinspreuk tot opschrift heeft, zullen de voor- en toenamen en woonplaats des Schrijvers vermeld moeten worden.

De Naambriefjes, behoorende tot die Stukken, aan welke geen Prijs wordt toegewezen, zullen, in tegenwoordigheid der Leden, op de Algemeene Vergadering, ongeopend verbrand worden.

De Schrijvers, welke naar den Prijs dingen, en, vóór de uittwijzing van denzelve, zich, op eenigerhande wijze, als zoodanig, bij Beoordeelaars hebben doen bekend worden, zullen van denzelve, schoon zij dien waarlijk verdiend hadden, verstoken zijn.

De bekroonde Stukken zijn de eigendom der Maatschappij, en worden onder hare werken uitgegeven; zoodat niemand dezelve zal mogen laten drukken, dan met toestemming van Bestuurders.

De Dichtstukken moeten opgesteld in de Nederduitsche taal; maar de Antwoorden op de overige Vragen kunnen ook in het Latijn, Engelsch, Fransch of Hoogduitsch (dit laatste evenwel met Italiaansche letters) geschreven zijn; en moeten vrachtvrij, vóór of uiterlijk op den bovengemelden tijd, ingezonden worden aan den Algemeenen Secretaris der Maatschappij.

Eindelijk herinnert de Maatschappij, dat zij vóór of uiterlijk op den 1sten van Louwmaand 1828 de beantwoording verwacht der volgende vragen:

Eene Verhandeling over de vereeniging van Vaderlandsliefde en Wereldburgerschap.

Over de Theorie der Dichtkunst:

Welke zijn de voornaamste vereischten van het Blijspel, met opgave van hetgeen in dit vak door de Nederlanders gedaan is, en wat er verder noodig zoude zijn, om eene Nationale School voor het Blijspel te vormen?

Voor een Dichtstuk:

Missolunghi.

Op last der Maatschappij:

A. BOGAERS, Algemeen Secretaris.

Georgien eene oproeping gerigt heeft. Deze landweer zal in bataillons en kompagnien elk van honderd man, verdeeld worden.

Elk Armeniaansch vrijwilliger die dienst neemt, zal zoo lang hij dient, bevrijd zijn van schatting en dienstbaarheden, en mede zijne vrouw en kinderen, zoo hij er heeft. De eenvoudige vrijwilligers zullen een pondjaar en twee pistolen tot wapenen hebben, de officieren en onder-officiëren daarbij nog een sabel dragen.

— Registreren is er aan de munt, onder bedekking van krijgsvolk, eene aanmerkelijke toevoer van staven gouds uit het binnenste des Rijks aangekomen.

— Het leger van den Kaukasus onder bevel van den Luitenant-Generaal Krasovsky, heeft den 17 Augustus het Klooster Etchmiadzin, dat door de Perzen bele-

eenige dagen na het uitzellen der vloot, en verscheidene brieven, door Engelsche en Fransche oorlogschepen aangebragt, is de Pascha zeer in gedachten verzonken, en legt zelfs een ongeduld en gramstoorigheid aan den dag, die men gewoonlijk niet bij hem bespeurde. Men schrijft deze stemming toe aan den indruk, welken die mededeelingen op hem gemaakt hebben.

R U S S I A N D.

PETERSBURG den 19 September. Op hooger bevel is er in de Provincien van den Kaukasus, voor den tijd dat de oorlog tegen Perzië duren zal, een vrijkorps van landweer opgericht, hetgeen uit Armenianen bestaan zal, aan welke de militaire Gouverneur van

SANTIAGO den 10 Mei. De Generaal Ramand Freyre, thans ten vierde maal de teugelen van het Be-stuur nedergelegd hebbende, is door den Generaal Pinto, Vice-President der Republiek, vervangen geworden. Hij bezat, zegt de Heer Freyre in zijn adres aan het Nationaal Congres, ter dezer zake, het talent niet om zonder wetten te bevelen, of de orde terug te brengen in den verwarden toestand die Chili bedroefde; zijne gezondheid was daarbij wankelend en hij bij zichzelven overtuigd van niet het minste goed te kunnen uitvoeren.

E G Y P T E.

ALEXANDRIEN den 20 Augustus. Sedert de aankomst van den Engelschen Agent, met den Pagan,

• S P A N J E.

SEVILLE den 22 September. Gisteren ten half drie ure heeft men hier het hoofd eener bende, *Diego Limon*, officier op onbepaald verlof, binnengebragt, ten zes ure des avonds is hij doodgeschoten, als schuldig aan de misdaad van opstand. De Kapitein-Generaal der Provincie, *Vincent Quesada*, heeft dit heden in het dagblad doen bekend maken in eene afkondiging, waarin hij zegt, dat wetende, dat gezegde *Diego Limon*, het noodlottig voorbeeld der opstandelingen van Katalonien volgen wilde, hij hem van nabij had doen gadeslaan; zoo dat hij naauwlijks begonnen zijnde met deelgenooten te vereenigen, met acht man op de plaats Bodegas was verschenen of hij werd vervolgd, den 17 in het dorp Moron gevangen, en den 21. te Seville doodgeschoten. Hetzelfde lot, voegt hij er bij, wacht een ieder die de openbare rust zoude willen verstooren, zonder de minste toegeliefelijkheid, evenveel van welken staat hij zoude mogen zijn, of welke omstandigheden er zich ter verontschuldiging zouden kunnen voordoen, of welke voorwendselen hij zoude kunnen inbrengen.

MADRID den 27 September. De tijdingen van Z. M. loopen tot den 25 's avonds. Den 28. weet men nogtans, dat Z. M. te Tarragona zal aankomen. Des Konings gezondheid bevond zich beter. Men zegt dat de Koningin zich naar Saragossa begeben zal, waar de Koning zich bij Haar vervoegen zoude na Katalonien bevredigd te hebben.

Te Ocana werden hem onderscheidene verzoekschriften aangeboden. De Koning ontving ze en be- loofde er regt op te zullen doen. Een officier stelde zich voor en beklagde zich dat vier Junta's van zui- hem een gunstig besluit geweigerd hadden: dat bewijst, antwoordde de Koning, dat gij zeer ondeugend geweest zijt; evenwel zuiver ik u.

In Katalonien waren de Opstandelingen tot onder de muren van Barcelona genaderd.

Volgens de laatste berichten, alhier ontvangen, had 's Konings vertrek naar Katalonien in Arragon en Na- varre de grootste geestdrift verwekt, en was Z. M. te Valencia onder de grootste toejuichingen ontvangen. Men had daar 's Konings antwoord aan het Kapittel op- gemerkt, „dat hij de aangeboden geschenken aan het leger van Katalonien toewijden zoude.”

Men zette de voorbereidselen voort tot het vertrek der Koningin naar Saragossa.

Het leger van de Taag vervolgde steeds zijne marsch naar Daroca; de Brigadier *Manzo* had de opstandelin- gen bij Holstairich geslagen; de Brigadier *Baza* had ze uit de onmestrekken van Gironne verdreven; ook van Cardua waren ze verjaagd; de twee voornaamste hoof- den der opstandelingen, *Jeps del Estany* en *de Carregol*, waren in verklaarden onnin.

DUITSCHLAND.

WEENEN den 4 October. De Keizer, wiens ge- boortedag heden gevierd wordt, heeft alle soort van plegtigheid verboden, en verkozen dien dag met zijne familie door te brengen.

De krijgsoefeningen zijn den 30 September geëindigd. Z. K. H. Prins *Gustaaf van Zweden*, die veel ijver betoont voor al wat den dienst betreft, heeft ze alle bijgewoond; die Prins staat naar Boheme te vertrekken.

Z. K. H. de Infant *Don Miguel*, die den 26 Octo- ber meerderjarig wordt, zal in den loop dezer maand over Parijs en Brest naar Lissabon vertrekken. Men zegt, dat die Prins vóór zijn vertrek, plegtiglijk het karakter als Regent van Portugal zal aannemen, dat hij het korps diplomatiek ontvangen en audientie geven zal.

Men spreekt meer dan ooit van een huwelijk tusschen de Princes *Maria van Beijeren* met den Keizer *Don Pedro*.

NEDERLANDEN.

BRUSSEL den 10 October. H. H. M. M. zijn dezen nacht ten half twee ure van het Paleis Laeken ver- trokken, om zich te gaan begeben aan boord van het jagt te Klein Willebroek, waar de Genootschappen van Toonkunst van Bornhem en Boom H. H. M. M. met Serenades zullen opwachten.

Z. K. H. Prins *Frederik*, President der permanente commissie van het Genootschap van Weldadigheid, heeft, bij zijn vertrek uit het kamp van Ravels, de Kolonien Wortel en Merxplas bezocht. Z. H. is er Zaterdag op den middag met een zijner Aides-de-Camp aangekomen, en tot den avond verbleven, en heeft vervolgens zijne reis naar Antwerpen voortgezet.

De staat der gezondheid is in de Kolonie zeer vol- doende, en de sterfgevallen zijn tegenwoordig in de Ko- lonie, ter beregeling, zeer gering door de aangewe- de zorg, der permanente commissie, die alle de gezond- heids-maatregelen, welke de omstandigheid vereischte, genomen heeft.

Den 12 dito. Bij een besluit van den 10 Septem- ber heeft Zijne Maj. de oprigting goedgekeurd van een Natuurkundig Genootschap te Luik. Ieder bijzonder persoon zal hetzelfde bij vrachtvrije brieven aan den Secretaris der onderscheidene sectien, over Natuurkun- dige vraagstukken, al of niet met bijvoeging van mine- ralien of planten, kunnen raadplegen, en daarop kosteloos de mededeeling bekomen van den uitslag der meest mogelijke naavorschingen, welke het Genootschap, door eene commissie uit de sectie, waartoe het vraag- stuk behoort, zal doen laten.

Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden, is de- zen morgen ten 7 ure, met zijn gevolg, van Laeken naar den Haag vertrokken.

LEYDEN den 13 October. H. H. M. M. zijn ten half vijf ure in den morgen te Willebroek aangekomen, waar alle de inwoners gereed stonden om ze te ontvangen. Zij zijn bij den maanschijn van eenen fraaijen stillen nacht in het jagt getreden, terwijl het gezelschap van toonkunst muziekstukken uitvoerde. Omstreeks zeven ure bereikte het Koninglijk jagt de haven van Antwer- pen, de kaai was opgepropt van aanschouwers, en de troepen van het kamp van Ravels terugkeerende, staken terzelfder tijd de Schelde over om zich naar Vlaanderen te begeben. Een batalion was nog aan wal, schaarde

zich in slagorde en bewees de militaire honneurs aan den Koning, die op het dek stond; ten half twee ure zijn H. H. M. M., ondanks een ontstane onweder, geluk- kiglijk aan 's Rijks werf te Rotterdam aangeland.

Bij het afbreken van een oud gebouw te Hamburg, heeft men onder de planken van een kamer, het geraamte gevonden van een man, en naast hetzelfde overblijfselen van lange lakensche slopkoussen met zilvere knopen. Eenige inwoners dier Stad herinnerden zich toen, dat er in hetzelfde huis vóór zeer langen tijd een Fransche emigrant met zijne vrouw gewoond had; dat die uitge- wekene lange lakensche slopkoussen met zilvere knopen, gewoon was te dragen, en dat de vrouw, na een klein reisje, alleen terug gekomen zijnde, voorgegeven had, dat haar man onder weg gestorven was; zij had zich vervolgens naar Parijs begeben, waar zij onlangs in hec- tenis genomen is, op aanvraag der autoriteiten van Ham- burg, werwaarts men ze gevankelijk overgebragt heeft.

Volgens de berichten, over Engeland uit Kon- stantinopolen ontvangen, vergeleken met hetgeen de Duitsche dagbladen daaromtrent mededeelen, waren de Engelsche onderdanen in die hoofdstad wel den 10 September gewaarschuwd om op hun aanstaand vertrek bedacht te zijn, maar was dit den 17 dito weder uitgesteld, zoo als men zoude moeten opmaken ten gevolge van nadere instructien, ten minste bij den Engelschen gezant ontvangen om de onderhandelingen te rekken.

De maatregelen ter verdediging werden langs den Bosphorus en de Dardanellen krachtadig voortgezet, en niet minder de krijgsoefeningen in en om Konstanti- nopolen, dat naar een kamp geleek. Er had nogtans geene de minste buitensporigheid plaats; ook waakte men allerzorgvuldigst voor de openbare rust. In de kwartieren der Franken, Pera, St. Dimitri en Galata, waren daartoe meer bijzondere hoofden met den rang van Generaal geplaatst. De Sultan rekende op eene oneenig- heid die tusschen de verbondene Mogendheden ontstaan zoude, en liet, te midden van alle krijgstoerusting, de Gezanten vrijelijk met de Admiraals der vloten corres- ponderen. De Heer *de Ribeaupierre* had het voorwaards trekken van het leger in Bessarabien officieel tegenge- sproken. De Alexandrynsche vloot, den 8 September te Navarino en Modon binnengelopen, besta uit 2 lineschepen van 48 stuk, 12 fregatten, waaronder 4 van 64 stuk, 20 korvetten, 5 brikken, 6 schoeners en 6 branders, 3,500 man infanterie onder bevel van *Achmed*-Bey en 100 man kavallerie, en had eene aan- merklijke voorraad levensmiddelen, ammunitie, en 1 miljoen harde piasters aan boord; 3000 Arabieren, nieuw gevormde matrozen, bemanden dezelve; en de Heer *Letellier*, bevond zich met 8 Fransche officieren bij de expeditie.

De werken aan den Theemgang gingen voorspoedig voort; de vrees voor verdere inbreuk van het water scheen bijna geheel verdwenen; het schild werd dagelijks een voet vooruit gebragt. Gebrek aan geld belette alle snellere vorderingen; maar men had gegronde redenen te hoopen, dat het Gouvernement daarin voor- zien zoude.

Volgens berichten uit Napoli-di-Romania van den 16 Augustus, heeft het Wegevend Ligchaam aan den Kolonel *Fabvier*, weigerachtig om zich aan het opper- bevel van den Generalissimus *Church* te onderwerpen, verklaard, dat hij niet meer in den dienst van Griekenland was. Het antwoord van den Kolonel was nog niet bekend.

In de Gemeente Oudshoorn, nabij Alphen gele- gen, heeft dezer dagen een voorval plaats gehad, hetgeen tot voorzigtigheid vermaant, bij het werken der edelste gemoedsbewegingen.

De Mr. *Zilvermid Deleman* en zijne huisvrouw, waren in den nacht op het hulp geroep toegeschoten, om een man die van een schip voor hunne woning lig- gende, in het water gevallen was, te helpen redden; zeer waarschijnlijk de deur hunner woning openlatende: immers naauwlijks bevonden zich man en vrouw in hun slaapvertrek, of zij hoorden beweging in het huis.

De Heer *Deleman* buiten de kamer tredende om te zien wat er gaande was, werd dadelijk door twee man- nen aangegrepen, naar binnen gevoerd en met zijne vrouw gebonden, terwijl men hun een doek in den mond stopte; de roovers volvoerden daarna hunnen diefstal, waarvan men de waarde op 700 guldens begroot. Tot nogtoe is er geene andere inlichting dienaangaande ge- komen, dan dat vier jonge knapen in de nabuurschap zich sedert dien tijd niet meer zien lieten.

(Het vervolg onzer Bataviasche benoemingen.)

Zijne Excellentie de Commissaris-Generaal heeft, bij besluit van den 10 April N^o: 37, aan den gewezen Inspecteur der bosschen, *J. F. de Bruijn Prince*, op- gedragen de betrekking van lid der wees- en boedelka- mer te Soerabaja.

Onder nadere goedkeuring van Z. M. den Koning, Tot Raad van Nederlandsch Indië, in plaats van Mr. *H. W. Muntinghe*, *J. C. Goldman*, thans waarnemend Raad van Indië en Directeur-Generaal van Financien. Tot waarnemend Raad van Indië, in plaats van den Heer *J. C. Goldman*, Mr. *J. Bousquet*, thans Algemeene Secretaris. Voorts, tot Resident ter zuid- en oost- kust van Borneo, *M. H. Halewijn*, laatst Opperhoofd aldaar. Tot assistent resident van Grisse, *J. B. Benoit*. Tot deurwaarder bij het hoog militair gerechtshof, *P. A. Bleumink*. Tot onder-kommiezen voor de controle der inkomende- en uitgaande-regten in de 3de afdeeling, *J. C. Zange*, gewezen eerste kommis bij het verwisseling-kantoor te Soerabaja. en *J. G. Brinkhui- zen*, gewezen boomwachter bij de inkomende- en uit- gaande-regten. Tot assistent resident van Benkoelen, *B. C. Verploegh*, gewezen resident aldaar. Tot élève voor de inlandsche talen, *L. Conradi Bussingh*, thans klerk ter algemeene secretarie.

Bij den Algemeenen Ontvanger te Batavia, Tot kas- sier, *W. Godin*. Tot kommis, *J. J. Hemmeler*. Tot eerste klerk, *W. F. Paulus*.

Tot kapitein-kwartiermeester bij de Bataviasche Schutterij, de eerste luitenant van kleeding en wape- (Het vervolg op de kant van deze bladz.)

ning bij gemeente Schutterij, *H. J. Meinderts*, en zults in plaats van den kapitein-kwartiermeester *J. van Slin- gerland*, als zoodanig honorabel ontsagen. Tot officier van kleeding en wapening bij de gemeente Schutterij, met rang van tweeden luitenant, de sergeant-majoor van de 4de compagnie van het 1ste batalion, *J. H. de Vries*. Voorts is aan den opziener der eerste klasse van de landelijke inkomsten te Probolinggo, *J. H. Dic- ketman*, den titularen rang van Assistent Resident verleend.

Door Zijne Excellentie den Commissaris-Generaal is, onder nadere goedkeuring van Z. M. den Koning, aan den Heer *G. J. Peisch*, chef over den geneeskundigen dienst, den rang van luitenant-kolonel verleend, met de voorrechten en inkomsten aan dien rang verbonden. En voorts de volgende benoemingen gedaan: Tot

dirigerend officier van gezondheid in de 3de groote militaire afdeeling, met den rang van majoor, *C. T. H. Degenhardt*, en zults in plaats van *E. A. Fritz*, als zoodanig overgeplaatst naar de 1ste groote militaire afdeeling. Tot opziener van de landelijke inkomsten der 2de klasse, in de afdeeling Karangtoba (residentie Pekalongang), de opziener der 3de klasse in de afdeeling Soebak, *J. Falk*. Tot kommandant der 3de groote militaire afdeeling, de kolonel *W. L. Beurlin*, thans kommandant der 2de groote militaire afdeeling.

Bij de landelijke inkomsten in de residentie Soerabaja, Tot opziener der 1ste klasse in de afdeeling Kota en Jakabotta, de gewezen assistent resident *A. C. Rudolph*, en zults in plaats van den opziener der 1ste klasse *J. C. Rudolph*, buiten betrekking gesteld. Tot opziener der 1ste klasse in de afdeeling Djapara, *T. A.*

Laar, tot dusverre opziener der 2de klasse in de af- deeling Lingker, Tot opziener der 1ste klasse in de afdeelingen Rawa Poelo en Jengolio, *J. A. Priesman*, tot dusverre opziener der 2de klasse in die afdeeling. Tot opziener der 4de klasse in de afdeeling Wiroso, *F. C. van Teijlingen*, tot dus verre klerk op het resi- dentie-kantoor. Tot opziener der 4de klasse in de afdeeling Lingker, *H. D. Potter*, tot dusverre klerk bij den algemeene ontvanger te Soerabaja. Tot opzie- ner der 2de klasse in de afdeeling Grisse, *J. Warner*, tot dusverre élève voor de inlandsche talen te Soera- karta. Tot binnen regent in het oude mannenhuis te Samarang, *P. de Peckier*, en zults in plaats van *F. F. Natisz*, als zoodanig honorabel ontsagen. Tot Kom- mandant en Directeur der koloniale marine, de kapitein ter zee bij de Nederlandsche Marine, *A. W. de*

Man, Voorts zijn de functien van Algemeene Secreta- ris opgedragen aan den Heer *J. C. Reijnt*, laatst pro- visioneel directeur van 's Lands producten en civiele magazijnen. Tot fungerend onder-inspecteur te Banka en Palembang, *J. Hosen*, laatst fungerend onder-inspek- teur te Ternate. Voorts is de gepensioneerde kapitein luitenant ter zee, *G. A. van Velsen*, honorabel ontsa- gen van de waarneming der functien van kommis- ont- vanger van der inkomende- en uitgaande regten te Grisse, en de waarneming derzelfde opgedragen aan *W. F. Lanet*, thans fungerend kommis bij den Directeur van 's Lands producten en civiele magazijnen. Tot opziener van den waterstaat en der civiele gebouwen in de residen- tien Cheribon, Tagal en Pakalongang, *C. Q. van*, laatst uitgevallene opziener der civiele gebouwen. (Het vervolg op de volgende bladz.)

nient der gebouwen inspecteur bij 's Lands overgeplaatst missie, al Tot onder Priester. H. Straus, assistent in de Bataviasche verleden. Korps eerste luitenant Tot twee Kompa- Sech Moh Voorts Justitie den Presi opgedrage Overige Lucas een den 30 Ju Nodjo Pro Pangerang digst deel zijne mag en Djokj welke zie een groote Tommang den aan onderwor dent van 49 kleine gen, aan hadden, dit eensg te Poeloe den Keize reeds op

De He hij, te Z Escorte vrijheid hij terug en nu m bezat tus goederen door te Mevr. „zag ik „plaats „van E Maar l verplaats plaats we tot het tij Republiek vindt men hetwelk worden, van de b om dat f Het was maakte n meer da vele ver dan toeg ondervin Men z reisje, h Generaal men we een vrie schenken Fransche ingeroep togenbos nicht on: neral M prijs zij en deelt menschi taal Piche in een ve zij kennis van Kleb meene ge haar Ech king, d Fransch en ooglu werking besluit o den Holla gespeld haar bes huis en alle pogi met hem schermi eerst na alwaar z Te Parij

neurs aan
ee ure zijn
r, geluk-
and.
Hamburg,
et geraamte
erblijfselen
knoopen,
knoopen, dat
Fransche
die uitge-
knoopen,
en een klein
even had,
had zich
gs in hecht-
van Ham-
ragt heeft,
uit Kon-
etgeen de
, waren
wel den
aanstaand
17 dito
opmaken
e bij den
andelingen
langs den
oortgezet,
Konstanti-
nogens
k waakte
t. In de
en Galata,
n rang van
e oneenig-
n ontstaan
tingen, de
n corres-
oorwaards
tegenge-
September
estaat uit
waaronder
schooners
bevel van
eene aan-
nitie, en
rabiëren,
ve; en de
officieren

orspoedig
het water
d dagelijks
belettede
gegronde
rin voor-

van den
m aan den
het opper-
werpen
riekenland
et bekend
en gele-
s gehad,
verken der

isvrouw,
eschoten,
oning lig-
n redder,
enlatende:
vrouw in
a het huis
de om te
twee man-
met zijne
den mond
diefstal,
oot. Tot
aande ge-
buurschap

gen.)
heeft, bij
gewezen
ince, op-
boedelka-

n Koning.
van Mr.
narnemend
Financien.
van den
lgemeene
en oost-
opperhoofd
B. Benoit.
regtshof,
voor de
n in de
mmies bij
Brinkhui-
en uit-
enkoelen,
Tot élève
gh, thans

Tot kas-
ter. Tot
ataviasche
den wape-
blad.)

leur der 3de klasse van den waterstaat en der civiele gebouwen te Samarang, *F. Benit*, gewezen adjunct-inspecteur van den waterstaat. Voorts is de hortulanus bij 's Lands plantentuin te Buitenzorg *S. Zipelius*, overgeplaatst en toegevoegd aan de natuurkundige commissie, als assistent voor de botanische werkzaamheden. Tot onderwijzer bij de lagere school te Sumanap, *H. C. Priester*. Tot chirurgijn der 2de klasse, de Med. Doct. *H. Straus*. Voorts is aan den eersten klerk bij den assistent resident der Krawangsche districten (residentie Batavia,) *J. A. Croese*, den rang van kommissie verleend.

Korps Papangers der Bataviasche Schutterij. Tot eersten luitenant, de tweede luitenant *J. C. Pereira*. Tot tweeden luitenant, de schutter *C. A. Visser*.

Kompagnie Mooren. Tot kapitein, de eerste luitenant *Sich Mohamet Herder Mohamet*. Voorts zijn de functien van lid in den Raad van Justitie te Samarang, gedurende de afwezigheid van den President bij gemelden Raad, *Mr. C. de Haan*, opgedragen aan *Mr. L. H. Du Bus*.

Overigens is er nog met het schip van Kapitein *Lucas* een uittreksel overgekomen uit de Courant van den 30 Julij 1827, waaruit blijkt, dat de Pangarang *Nadjo Prodo*, te voren bekend onder den naam van Pangarang *Papat*, een der Opperhoofden die het levendigst deel genomen had in de onlusten, en zich met zijne magt bijna altoos in de ommestreden van Klatten en Djokjokarta ophield, en de Pangarang *Serang*, welke zich in de maanden Augustus en December een grooten naam verworven had, zich beide met acht Kommangongs en een talrijk gevolg, op de voorwaarden aan den Pangarang *Manko di Ningrat* toegestaan, onderworpen hadden, en zich werkelijk bij den Resident van Djokjokarta bevonden, en dat zich mede reeds op kleine hoofden van dessas, in het Padjangsche gelegen, aan den bevelhebber van Klatten onderworpen hadden, terwijl andere hadden doen weten, dat zij dit eensgelijks doen zouden, zoodra er eene sterkte te Poeloevatie zijn zoude. De kolonne troepen van den Keizer, bestemd om die posten te bezetten, was reeds op weg.

MENGELINGEN. GEDENKSCHRIFTEN EENER T Y D G E N O O T E.

(Vervolg en slot der Mengelingen
van Maandag jl.)

De Heer van *M...* berigte aan zijne vrouw, dat hij, te Zutphen gekomen zijnde, waarhenen zijn Engelsch Escorte hem begeleid en vervoerd had, terstond in vrijheid was gesteld, even als zijn vriend: dadelijk was hij terug gekomen om zijne vrouw weder af te halen, en nu met haar gezamenlijk naar Brussel te reizen. Hij bezat tusschen Brussel en Antwerpen aanzienlijke landgoederen, en zijn voornemen was aldaar eenigen tijd door te brengen. „Wij bereikten spoedig,” zegt *Mevr. van M...*, „het doel onzer reis, en weldra, zag ik mij gevestigd op eene voortreffelijke Buitenplaats in het midden van een der aangenaamste landen van Europa.”

Maar het verblijf in Brussel duurde niet lang, weldra verplaatste men zich naar Rijsel; het verblijf in die plaats wordt uitvoerig beschreven, en strekt zich uit tot het tijdstip, dat de Heer van *M...* (met de Fransch-Republikeinsche legers) in Holland terug komt, hier vindt men het ontwerp van een Republikeinsch feest, hetwelk in den Doelen te Amsterdam moest gevierd worden, waarbij één niet onbelangrijk verhaal voorkomt van de bedenkingen, die de Dames destijds opperden om dat feest met hare tegenwoordigheid te vereeren. Het was in die tijden dat *Mevr. van M...* kennis maakte met den Franschen Generaal *Grouchy*, en dat zij meer dan eene onvoorzigtigheid beging, welke haar vele verwijtingen van hare moeder, maar niets anders dan toegeeflijkheid en goedheid van haren man deden ondervinden.

Men zal hier de beschrijving vinden van een speelrijke, hetwelk in gezelschap van de meest Fransche Generaals, die in 1795 te Amsterdam waren, ondernomen werd, en bij welke gelegenheid de schrijfster door een vriendelijke oogwenk aan den Generaal *Grouchy* te denken, zegt, geslaagd te zijn om het leven van twee Fransche Emigranten te redden, die hare bescherming ingeroepen hadden. Vervolgens vertrekt zij naar 's Herengobosch, en beschrijft eene liefde-intrigue, die eene nicht onzer schrijfster, *Maria* genaamd, met den Generaal *Moreau* wilde beginnen, bij deze gelegenheden prijst zij de edelmoedige denkwijze van dien Generaal, en deelt verscheiden proeven mede, die van zijne menschenliefde en belangloosheid getuigen. De Generaal *Pichegru*, met wien zij ook in kennis geraakt, wordt een veel ongunstiger daglicht voorgesteld, ook kreeg zij kennis met een op dat tijdstip tot Adjutant-Generaal van *Kleber* benoemden *Ney*, welke benoeming een algemeen geestdrift bij het leger verwekte. Intusschen was haar Echtgenoot onderrigt van eene geheime liefde-betrekking, die zij reeds te Rijsel begonnen had met een Fransch officier, *Marescot* genaamd; de toegevendheid en oogluiking van haren Echtgenoot doen eene verkeerde werking op haar gemoed, en zij neemt heimelijk het besluit om haren man te verlaten. Zij maakt kennis met den Hollandschen dichter *Jan Nomsz* (hier steeds *Noomz* gespeld) en met den Generaal *Kraijenhoff*. Intusschen haar besluit tot rijpheid gekomen zijnde, verlaat zij het huis en de zijde van haren Echtgenoot, en verijld alle pogingen, die aangewend werden om haar weder met hem te vereenigen. Zij plaatst zich onder de bescherming van den Generaal *Moreau*, reist met hem eerst naar *Menen*, dan naar *Kehl* en eindelijk naar *Parijs*, alwaar zij *Talma* leert kennen, en hoogst bewondert. Te Parijs doet de Heer Ambassadeur *Schimmelpenninck*

persoonlijk moeite om haar met haren Echtgenoot te herenigen: doch alles te vergeefs. Zij gaat te Passy wonen, terwijl *Moreau* met *Kleber* te Chaillyt zich vestigde. De bekende *Madame Tallien* tracht kennis met haar te maken, dit mishaagt *Moreau*, en weldra ziet zij, dat *Moreau* gelijk heeft. Zij begeeft zich met *Moreau* naar Milano, alwaar deze Veldheer haar overal als zijne wettige Vrouw voorstelt. Hier worden zeer vele belangrijke bijzonderheden van dien tijd verhaalt, en vooral eenige, die bepaald betrekking hebben tot de aannemers of fournisseurs der armée. Zij maakt kennis met *Madame Lambertini*, tegen den zin van *Moreau*. Geheime woelingen van eene *L'hermite*, die een verspieder van het Directoire was tegen *Moreau*. Zij verhaalt, dat *Moreau* een besluiteloos gemoedsbestaan had, en staft haar verhaal met eenige bijzondere gebeurtenissen.

In het tweede deel geeft zij eene parallele tusschen de Generaals *Moreau* en *Ney*. *Moreau* geeft haar openlijke blikken der zuivere hoogachting die hij voor haar koesterde. Zij reizen samen naar Lyon, alwaar zij allergunstigst ontvangen worden; aldaar geraakt zij in kennis met eenen intrigant, dien zij alleen met de letters *D. L.* aanduidt. Zij komt in betrekking met *Mevrouw de Parry*, *Mademoiselle Contat* en met *Molé*. Weder te Parijs gekomen, heeft zij eene audientie bij den toenmaligen Staats-Minister, den Vorst (toen *Burger*) *Talleyrand*, dien zij den uitbundigsten lof toezwaait. Intusschen wordt zij, hoezeer verre van hem verwijderd, smoorlijk verliefd op den Generaal *Ney*, en schrijft hem dit, doch bij abuis schrijft zij het opschrift van dien liefdesbrief aan *Moreau*, en op eenen anderen onbeduidenden brief dien zij aan *Moreau* geschreven had, schreef zij het adres van *Ney*; dit geeft aanleiding tot een wonderlijk misverstand, waarvan dan toch eindelijk het breken harer betrekking met den eerstgenoemden het gevolg werd; eene nadere audientie bij den Minister *Talleyrand*, geeft haar nieuwe gelegenheid om dien Staatsman met lofuitingen te overladen.

Men ziet genoeg uit het medegedeelde, dat de inhoud van deze twee deelen, hoezeer vermengt met vrij wat frivoliteiten, echter zeer geschikt is om de nieuwsgierigheid en den leeslust gaande te houden. Het werk is over het geheel zeer goed geredigeerd, doch in de vermeldingen der daadzaken hebben somtijds geweldige abuzen en voornamelijk *anachronismen* plaats; overigens is de grond der verhalen (dit ziet men niet alleen, maar dit weten ook die lezers, welke zich de gebeurtenissen van 1795 nog voor den geest kunnen brengen) geschiedkundige waarheid. Van den Heer *Krayenhoff* sprekkende, drukt zij zich aldus uit I. D. bl. 195: „Ik had te Amsterdam een Geneesheer gekend, die *Krayenhoff* genaamd was, deze was een zeer geestig man, en met eene vastheid van karakter begaafd, die niet dagelijks gevonden wordt. Hij was daarenboven zeer gehecht aan de partij die de Fransche revolutie voorstond; hij was bijna de eenige zijner landgenooten die de gave bezat om mij te behagen, en dien ik dagelijks in mijn bijzonderen omgang toeliet; ik beminde zijne rondborstigheid, de oorspronkelijkheid van zijnen geest, en bewonderde daarbij zijne kunde en geleerdheid, die tevens geheel vrij was van pedanterie.

„Ik genoot toen eene ongekrenkte gezondheid, maar dit beletste niet dat ik hem altijd al mijn *medecin en titre* behield, en bijna dagelijks zijne bezoeken ontving. Sedert heeft die Heer zijn loopbaan veranderd en zich geheel aan den krijgsveld dienst gewijd en men heeft hem een zeer gedistingueerd officier der artillerij zien worden; hij kommandeerde nog onlangs dit wapen te Nymegen.”

Het is niet te denken dat deze *Memoires* reeds met dit tweede deel, hetwelk daarvan onlangs is in het licht gekomen, zal geëindigd zijn. Men vindt achter dit deel een aantal onuitgegeven brieven van *Napoleon Bonaparte*, waaronder er zijn die zich door eene gansch eigene originaliteit kenbaar maken.

B L I K OP DE VOORNAAMSTE WETENSCHAPPELIJKE EN LETTERKUNDIGE INSTELLINGEN, IN HET KONINKRIJK der NEDERLANDEN.

(Getrokken uit de Revue Encyclopedique van Julij 1827.)

Het oude Holland reeds zoo beroemd in de Jaarboeken der Geschiedenis, door zijne oververingen behaald op dat Element, waardoor het onophoudelijk bedreigd wordt, door zijne heldendaden ter zee, door zijne ontdekkingen en verre zeetogten, door de uitgebreidheid van zijnen koophandel, door zijne nijverheid, door de milde denk- en handelwijze en de goede trouw zijner inwoners, door de groote Mannen die het heeft voortgebracht in de onderscheiden vakken van mensche-lijke kennis en wetenschap, onderscheidt zich niet minder door het getal en den aard zijner Wetenschappelijke en Letterkundige Instellingen. Indedaad, de beperkt, grenzen van deszelfs oud gebied, welks bevolking het getal van twee miljoen inwoners niet te boven gaat, allen bijkans overgegeven aan werkzame levensbestemmingen hadden aan dit land een' wettigen grond van verontschuldiging kunnen opleveren, wanneer het niet dezelfde hoogte van letterkundige volmaking bereikt had als de andere volken van Europa. Maar Holland heeft altijd het nuttige met het aangename weten te vermengen, en de vrijheid van onderzoek in zaken van Staatskunde, van Godsdienst, van Wetenschap en van Letterkunde, heeft daar sedert eenen geruimen tijd een groot aantal vereenigen of liever instellingen doen ontluiken, welke voor het grootste gedeelte gevormd en staande gehouden zijn zonder subsidien van den lande te ontvangen, en eeniglijk door de opofferingen, welke derzelver oprichters of leden zichzelven vrijwillig en ongedwongen opgelegd hebben.

(Het vervolg op den kant van deze bladz.)

Z E E - T I J D I N G.
Sedert onze laatste zijn in Tessel binnengekomen P. Rolf, van de Kaap de Goede Hoop, E. D. Dekker, van Surinamen, R. Maatje, van Demerary, W. B. Chew, van Alexandria, H. van Veen Jr., van Bordeaux, R. Cubitt, W. Barfield, en M. Lord, van Londen. Uitgezeld I. J. de Jong, naar Londen, J. Thomas, naar Hull.

Het loods-vaartuig, gevoerd door Schipper K. H. Abenes, is in den nacht tusschen den 9. en 10 Oct., tusschen den 4de en 5de ton van het Zuidergat van Tessel, geheel verbrijzeld en de equipage geheel daarbij omgekomen. Aangaande het schip *John Barry*, Kap. Roach, van Rotterdam, door eenen, op de hoogte Batavia naar (Het vervolg op de volgende bladz.)

Men mag in deze optelling niet vergeten, de nieuwwe Godgeleerde stichting die te Leuven ingesteld is onder den naam van *Collegium Philosophicum*. De rigting die aan deze normale instelling gegeven is, en hare bijzondere bestemming voor het kerkelijk onderwijs, in overeenstemming gebragt met den tegenwoordigen staat der Wetenschappelijke kennis en verlichting, nitsgaders met de behoeften eener constitutionele Monarchie, doet de heilrijkste uitkomsten hopen.

(Het vervolg in de volgende Mengelingen.)

E R R A T A.
In onze *Mengelingen* van Maandag den 8ste dezer, staat: Bladz. 3. eerste kolom, regel 2 van onderen, bij de nadere oorlogsverklaring, moet zijn, *bij of na* deze oorlogsverklaring.

de voortreffelijke Geleerden, die zij in haren schoot geroepen heeft; de Universiteiten van Luik, Gent, Utrecht en Groningen hebben eveneens wettige aanspraak op de achtung en het vertrouwen der ingezetenen en der vreemdelingen. Men telt bovendien in 's Rijks Noordelijke provincien, drie *Athenae* die, behalve den naam, niets gemeen's hebben met de *Athenae* in Frankrijk of met die der Zuidelijke gewesten. De *Athenae* van Amsterdam, van Franeker en van Deventer gelijken in alle opzigten naar *Universiteiten*, alleen met die uitzondering, dat zij het regt niet hebben om den Doctorgraad te verleenen. De *Athenae* der Zuidelijke provincien, wanneer men dat van Brussel uitzonderd, hetwelk niet lang geleden eene veel grootere uitbreiding bekomen heeft, hebben eenige overeenkomst met de *Cynasia* en Latynsche scholen in Holland.

Het einde der XVIIIde eeuw heeft de oude Republiek zien te niet gaan, die vervolgens de prooi werd van den veroveraar, die zich van het Hoogbewind in Frankrijk had meester gemaakt. Maar daaropvolgende een Constitutionele regeringsvorm, die, na twee eeuwen afscheiding, de Hollanders en de Belgen onder denzelfden Schepter vereenigde, eene nieuwe veerkracht aan het nieuwe Koninkrijk der Nederlanden gegeven heeft, om voortdurend eenen gelijken tred te houden met de naburige volken in de eedele loop der civilisatie. *Zes Universiteiten* wedijveren om de weldaden van een grondig onderwijs in het Rijk te verbreiden; die van Leuven is van eeuwen herwaarts beroemd; die van Leyden, gegeven aan die stad, tot belooning der inwoners voor hunnen moedigen wederstand tegen de Spanjaarden in 1574, heeft zich beroemd gemaakt door

